

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XLIII. Eugubina visitationis. De eadem materia jurisdictionis Episcopi super visiratione, & administratione Montis Pietatis administrati per laicos, in quibus possit se ingerere, & præsertim an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

est, hujusmodi diligentia ordinentur sincerè & bonâ fide, non autem ad effectum introducendi nova onera & emolumenta pro Cancellaria Episcopali, ut quandòque vidi practicum.

Gravatorium autem censui decretum prohibens Rectoribus, nè quicquam decernerent circa celebrationem missarum, Non quidem quoad concernentia decentiam cultus ac ritum celebrandi, cum istæ partes, utpotè merè spirituales, & Ecclesiasticæ, rectè pertineant ad Episcopum, privativè ad laicos administratores, sed quoad temporalia, ad quæ referendum esse dicebam dictum decretum editum per Administratores, per quod prohibetur describi in libro missas diversa die, quàm ipsamet in qua sequitur celebratio, pro evitandis scilicèt fraudibus cappellanorum sibi iuncta onera non bene adimplentium; Cum enim ex dicta Apostolica concessione hujusmodi cappellani, utpotè ad ipsorum administratorum nutum etiam sine causa amovibiles, famulorum jure censendi veniant, Hinc proindè nullam subesse dicebam dubitandi rationem, ob quam Dominus vel administrator, qui famulum ad certum servitium conducit, eidem præscribere non valeat sibi benè vitam legem ab honestate non alienam, juxtà quam servitium præstare debeat, præsertim ad consulendum fraudibus, undè in hac parte consului recurrendum esse ad ipsamet Episcopum pro reformatione seu declaratione, ut puto sequutum esse.

Ac etiam gravatorium censui alterum decretum super prohibita alienatione absq; Beneplacito Apostolico vel Episcopali, per se, Quidquid enim esset de puncto, an bona hujusmodi Confraternitatum laicalium seu Hospitalium & piorum locorum, quæ per laicos administrantur, cadant sub dispositione Extravag. *ambitiosa de reb. Ecclesiast. non alien.* in quo distinctio est, an Confraternitas habeat Ecclesiam campanas, & alia signa, necnon erecta sit cum Ordinarii auctoritate, quo casu dicitur locus Ecclesiasticus, vel potius istis requisitis cessantibus dicatur solum locus *pius ex deductis dec. 248. par. 11. rec.* & passim, cum sit distinctio receptissima, qua attenda in hac facti specie in puncto juris locus potius Ecclesiasticus censendus esset; Nihilominùs difficultas cessabat ex dicto indulto Apostolico, per quod derogatum remanebat dispositioni *dictæ extravaganantis* aliisque in contrarium facientibus, Sive ita per dictam Apostolicam concessionem declaratum remanebat, quod non obstante Ecclesia, & erectione facta cum Apostolica auctoritate, Confraternitas, & Hospitale remaneret in terminis loci pii magis, quàm Ecclesiastici; Et dum non audivi ulteriorem recitum ad Sac. Congregationem, credo quod ipsemet Episcopus dicta præjudicialia decreta reformaverit, cum reverè ita justitia exigere videretur.

EUGVBINA VISITATIONIS

P R O

CIVITATE EUGUBINA SEU ADMINISTRATORIBUS MONTIS PIETATIS.

Responsum pro veritate.

De eadem materia jurisdictionis Episcopali.

per visitatione, & administratione Montis Pietatis administrati per laicos, in quibus possit se ingerere, & præsertim an possit plures convitatores assumere,

SUMMARIUM.

- 1 *Acti series.*
- 2 **F** *Qui dicantur convitatores, & quando plures adhiberi possint, vel debeant.*
- 3 *De questione præcedentia inter Canonicos Cathedralis associantes Episcopum in Visitatione, & Capitula Ecclesiarum inferiorum remissivè.*
- 4 *An Episcopus visitando montem Pietatis possit se ingerere in concernentibus administrationem.*
- 5 *Non possunt administratores sibi eligere successores.*
- 6 *In quibus Episcopus visitator possit se ingerere, & in quibus non.*

DISC. XLIII.

Rta controversia inter Episcopum & Civitatem Eugubina super facultate visitandi Montem pietatis, & revidendi rationes Administratorum, illaque jam determinata per Sac. Congregationem pro Episcopo, juxtà dispositionem Sac. Conc. *Trid. sess. 22. de Reformat. cap. 8. & 9.* ac sequuta proindè visitatione, Cum in ea Episcopus aliquos Cathedralis Canonicos in convitatores secum adhibuisset, & quædam fecisset decreta super celeri exactione, nominum debitorum, & coactione prætorum administratorum ad solutionem reliquatus, Necnon quod Officiales & administratores pro tempore, deberent suum munus exercere per seipsos, non autem per substitutos, eis etiam prohibendo, ne caperent bona debitorum in solutum, seu adjudicari faceret; Cum hæc Decreta reputarentur præjudicialia, hinc ex parte ejusdem Civitatis pro veritate consultus fui, an ab eis recurrendum esset ad Sac. Congregationem cum probabili spe moderationis.

Ad primum super convitatores adjunctis, Respondi nullum adesse gravamen, ista enim questio de convitatores ab Episcopo adhibendis percutere solet ipsius Episcopi præjudicium & restrictionem, quoniam verè & propriè convitatores dicuntur illi, qui jure proprio independentè ab Episcopo cum eorum equali jurisdictione, ac voto decisivo visitationis actum exercent, juxtà casum, de quo in *Valentina l. vis. visitandi 27. Junii 1653. coram Peutingerio*, Sive casum adjunctorum, quos ad præscriptum Sac. Conc. *Trid. sess. 25. de Reformat. capit. 6.* Episcopus adhibere tenetur in visitatione vel correctione exemptorum.

Ubi verò agitur de illis convitatores, quos voluntariè Episcopus adhibet tanquam socios seu assessores, ad effectum magis congruè, & consultè cum eorum consilio decernendi, tunc non dicitur augeri visitatorum & superiorum numerus, cujus ratione adesset gravamen super pluralitate superiorum juxtà dispositionem Concilii *d. Sess. 22. c. 9.* dum isti verè non sunt visitatores, neq; visitantis personam, seu votum augent, sed reputantur meri socii seu ministri, quos ex eisdem Sac. Conc. *Trid. dispositione Sess. 25. de reformat. cap. 25.* Episcopus

scopus generaliter visitando Civitatem vel diocesis adhibere solet ex Canonicis Cathedralis, Unde propterea oriuntur controversiæ præcedentiæ cum Capitulis seu Parochis Ecclesiarum inferiorum juxta calum, de quo in *Ampuriens. seu Civitaten. præcedentiæ 28. Novembris 1659. & 19. Aprilis 1660. coram Melitio*, de quo habetur actum hoc eodem libro *sub tit. de præminentiss. diso. 17.* ideoque nullum videbatur adesse gravamen, præsertim quia agebatur de visitatione in eadem Civitate, unde subesse non poterat suspicio, quod hæc nova introductio tractu temporis causare posset onus vel præjudicium expensarum victus, & viatici.

Quoad secundum, aliqui scribentes de partibus cum copiosis allegationibus deductis ex *Carleval. de judiciis, ac Tondut. & Anaichin. in tract. de preventionne*, insistebant in probando decreti præjudicialitatem, dum ita Episcopus se ingerere videbatur in ea administratione, quæ Civitati ejusque deputatis incumbit super exigendis nominibus debitorum, & cogendis administratoribus post finitum officium ad reddendas rationes, ac solvendum reliquatum.

Respondi pariter, nullum adesse gravamen, motivata siquidem procedere dicebam in actibus, seu casibus individuis, in quibus præjudiciale est plures adesse conjudices, seu cumulativam habentes, quia tunc unius præoccupatio, seu preventio in eo casu inducit alterius privativam, atque in his terminis procedunt ea, quæ habentur apud allegatos & alios; Secus autem ubi ambo tendunt ad eundem finem, ita ut unus alterum non impediat, neque preventio privativam alterius causet, tunc enim expedit potius Ecclesiæ, seu loco pio plures habere adjuvatores & cooperatores. Quinimò dicebam ab hoc recursum præsertim omnino abstinendum fore, cum ita potius apud Superiores confirmaretur ea suspicio, quæ de laicis administratoribus haberi solet, quod piorum locorum bona in privatos usus convertant, atque prædecessorum administratorum rationes revidere negligant successores, ut ita unus alterum confoveat, seu cooperiat; Et ex qua etiam ratione per Sac. Congregationem pluries prohibitus est aliquarum Confraternitarum seu piorum locorum abusus, quod administratores expleto tempore suæ administrationis successores eligant, & deponent, cum ita de facili inter aliquos fieri possent collusiones, absque eo, quod usurpationes seu conversiones in usus proprios unquam disceperiantur, ut Egomet, dum essem Vicarius Generalis in patria expertus sum, quod prædicaretur in quadam satis diviti Confraternitate diocesis, adeo ut non parvos labores & incommoda subire oportuerit pro hujusmodi abusu tollendo, cogendisque administratoribus plurium annorum ad reddendas rationes ac restitutum reliquatum.

Aliquod gravamen contineri mihi videbatur in illis decretis, per quæ prohibebatur bona debitorum recipi in solutum seu in adjudicationem, ac etiam prohibebatur administratoribus quandoque deservire per substitutos, Id enim percutit administrationem merè temporalem ex lege erectionis pertinentem ad ipsos laicos, & in qua, cessante abusu ac violatione instituti, non videtur quod Episcopus debeat se ingerere, dum *ditto cap. 8. Sess. 22.* decernitur, quod cognoscere, ac decernere debeat ea, quæ ad Dei cultum, animarum salutem, ac pauperes sustentandos pertinebunt, juxta eorumdem piorum locorum institutionem, & sic circa elemosinarum & subsidiorum congruam distributionem, & ne in pauperum præjudicium, redditus

Card. de Luca de jurisdic. & foro compet.

& bona Montis pietatis alienis usus ab instituto extraneis applicentur, Unde propterea, exercere munus per se ipsum vel per substitutum, pertinet ad deputatos quibus cura habitualis incumbit, atque nil commune habet cum partibus visitoris; Idemque accipiendum sunt, nec ne bona debitorum in solutum, nisi in hoc adesset abusus & collusio, verificabilis præsertim in ipsis administratoribus pro eo, in quo essent debitores ex causa reliquatus, quo scilicet urentes pecuniis Montis in eorum usus, assignarent deinde bona inutilia pro incongruo pretio, Sive quod receptio hujusmodi bonorum, ita exhaustiret Montem pecunia numerata, quod exinde impeditum vel diminutum remaneret ejus institutum mptuandi indigentibus, unde remanebat quæstio potius facti quam juris.

EVGVBINA LEGATI

P R O

ILLIS DE ANDREONIBUS,
CUM EPISCOPO.

Casus benevole disputatus coram quodam Cardinali à partibus electo.

De jurisdictione Episcopi circa executionem piorum legatorum, An spectare solum dicatur subsidiariè, & in casu negligentia, vel directè, & immediatè.

SVM MARIVM.

- 1 *Acti series.*
- 2 **F** *De distinctione super potestate Episcopi in exequendis piis legatis.*
- 3 *Regulariter potestas Episcopi est ad cogendum heredem ut impleat.*
- 4 *Hæredo negligente jus adimplendi devolvitur ad Episcopum, sed cessante negligentia spectat ad heredem.*
- 5 *Quomodo expectari debeat lapsus anni.*
- 6 *Arbitrium a testatore datum Episcopo, non intelligitur quoad substantiam executionis, sed circa qualitates.*

DISC. XLIV.

UM Nicolaus Riceius in ejus testamento mandasset, ex bonis & redditibus ad hunc effectum assignatis, singulis annis dotale subsidium præstandum esse puellæ, quæ habitum in Monasterio Capuccinarum sumere vellet, sin minus alteri puellæ aliud Monasterium ingredi volenti, dummodò esset pauper, ac bonæ vitæ & conditionis arbitrio Episcopi; Hinc orta est controversia, inter dicti testatoris hæredes, & Episcopum super præelectione ex pluribus puellis ad idem subsidium concurrentibus, An scilicet id spectaret ad hæredes vel ad Episcopum respectivè, unde concordanter se remittentibus partibus declarationi cujusdam Cardinalis; Coram isto scribens pro hæredibus, etiam cum sententiæ veritatis, dicebam pro ipsis respondendum videri, cum vera videatur distinctio post antiquioris ab eo allegatos tradita per *Barbos. de univers. jur. Eccles.*